

Sygn. akt V **U 845/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2013r.

Sąd Okręgowy w Słupsku w S. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Ewa Sławińska- Klamann**

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Adamczyk-Podolska

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2013r. w Słupsku

na rozprawie sprawy

z odwołania T. K.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

z dnia 30 kwietnia 2013 r. znak (...)

w sprawie T. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu T. K. prawo do emerytury począwszy od 08 kwietnia 2013 r., nie stwierdzając odpowiedzialności organu rentowego.

UZASADNIENIE

U. T. K. wniósł odwołanie od decyzji z dnia 30 kwietnia 2013 roku, znak: (...) domagając się jej zmiany, poprzez przyznanie prawa do emerytury.

W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, iż organ rentowy bezzasadnie nie zaliczył mu do okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia od 17 maja 1974 roku do 3 sierpnia 1983 roku w (...) (...) na stanowisku operatora koparki, okresu od 7 marca 1984 roku do 22 września 1984 roku w (...) (...), kiedy ubezpieczony pracował na stanowisku kierowcy operatora sprzętu ciężkiego, okresu od 1 października 1984 roku do 27 lipca 1985 roku w Przedsiębiorstwie (...), kiedy pracował na stanowisku operatora koparki, okresu od 26 sierpnia 1985 roku do 19 sierpnia 1988 roku w (...) (...), kiedy ubezpieczony pracował na stanowisku operatora koparki, okresu od 20 sierpnia 1988 do 10 lutego 1992 roku w (...) (...) T. K. (2) na stanowisku operatora koparki.

Pozwany organ rentowy - Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, iż na podstawie przedłożonej dokumentacji ubezpieczony udowodnił zatrudnienie w wymiarze 26 lat, 9 miesięcy i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych. W ocenie organu rentowego nie udowodniono żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Do okresu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy nie uwzględnił okresów zatrudnienia od 17 maja 1974 roku do 3 sierpnia 1983 roku w (...) (...), od 7 marca 1984 roku do 22 września 1984 roku w (...), od 1 października 1984 roku do 27 lipca 1985 roku w Przedsiębiorstwie (...), od 26 sierpnia 1985

roku do 19 sierpnia 1988 roku w Przedsiębiorstwie (...) K. Oddział S., od 20 sierpnia 1988 do 10 lutego 1992 roku w firmie (...) (...) T. K. (2) .

Z uwagi iż, ubezpieczony nie udokumentował co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych na dzień 01.01.1999 r., zaskarżoną decyzją organ rentowy odmówił mu prawa do emerytury.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony T. K. , lat 63, urodzony (...), złożył w dniu 8 kwietnia 2013 roku wniosek o emeryturę.

Wraz z wnioskiem przedłożył zaświadczenia i świadectwa pracy, którymi udokumentował nie kwestionowany przez pozwany organ rentowy staż ubezpieczeniowy wynoszący łącznie 26 lat, 9 miesięcy i 17 dni . Organ rentowy nie uwzględnił ubezpieczonemu żadnego okresu pracy do stażu pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony nie należy do OFE.

Zaskarżoną decyzją z dnia 30 kwietnia 2013 roku, znak (...) organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury.

dowód: **akta emerytalne:** wniosek k. 1-3, zaskarżona decyzja k.55-55 verte

W okresie od 12 grudnia 1968 roku do 12 stycznia 1974 roku T. K. był zatrudniony w (...) Zakładach (...) Zakład (...) w D.. Od 16 czerwca 1971 powierzono ubezpieczonemu obowiązki kierowcy operatora koparko -ładowarki. Ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze wykonywał roboty ziemne i prace ładunkowo-rozładunkowe. Ubezpieczony pracował razem z S. M. i W. W..

Dowód: akta emerytalne: świadectwo pracy z dnia 14.03.1974 k.10, akta osobowe , akta sprawy: wyjaśnienia ubezpieczonego złożone w charakterze strony k.64 vert, zeznania świadków: S. M. i W. W. k.67-67 verte

W okresie od 17 maja 1974 roku do 3 sierpnia 1983 roku i od 26 sierpnia 1985 roku do 19 sierpnia 1988 roku T. K. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) K. Oddział w S.. Początkowo na stanowisku pomocnika operatora, a następnie operatora koparki

W dniu 2 stycznia 1975 roku komisja kwalifikacyjna powołana przez dyrektora zakładu przeprowadziła egzamin teoretyczny i praktyczny ubezpieczonego wykonującego pracę operatora koparki KM-251, który został zaliczony na ocenę dobrą, a tym samym złożono wniosek o zaszerogowanie do wyższej stawki wynagrodzenia.

W okresach od 2 stycznia 1975 roku do 3 sierpnia 1983 roku (8 lat, 3 miesiące i 16 dni) i od 26 sierpnia 1985 roku do 19 sierpnia 1988 roku (2 lata, 11 miesięcy i 23 dni) z wyłączeniem okresu od 16 czerwca 1986 roku do 16 marca 1987 roku kiedy ubezpieczony wykonywał obowiązki mechanika stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył prace na stanowisku operatora koparki. Na okres od 16.06.1986r. do 16.03.1987r. ubezpieczonemu powierzono wykonywanie pracy mechanika z uwagi na remont koparki. Ubezpieczony jako operator koparki wykonywał wykopy pod budownictwo i ciężkie prace załadunkowe i rozładunkowe.

Płace w zakładzie naliczane były przez Ł. J. w kartach wynagrodzeń wskazywano stanowisko ubezpieczonego-operator. Ubezpieczony pracował razem z W. B., który był operatorem spycharki oraz W. P., który był mechanikiem. Świadcowie potwierdzili okoliczność wykonywania przez T. K. pracy na stanowisku koparki.

Dowód: akta sprawy osobowe: protokół, podanie, angaże, świadectwo pracy, umowa o pracę k.61 , zeznania świadka: Ł. J. k.48 verte, zeznania świadka: W. B. k.48 verte, wyjaśnienia ubezpieczonego złożone w charakterze strony k.64-65, zeznania świadka W. P. k.64 verte

Od 07 marca 1984 r. do 22 września 1984 r. (6 miesięcy, 15 dni) ubezpieczony pracował w (...)w S. na stanowisku operatora spychacza.

Do obowiązków ubezpieczonego stale i w pełnym wymiarze należało wykonywanie prac ziemnych przy budowie domków jednorodzinnych w S. przy ulicy (...).

W okresie od 1 października 1984 roku do 27 lipca 1985 roku (9 miesięcy, 27 dni) ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy. Wykonywał pracę operatora co wynika z umowy o pracę oraz pozostałych dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych.

Dowód: akta emerytalne: świadectwo pracy k.13, k.14, wyjaśnienia ubezpieczonego złożone w charakterze strony k.64-65

Ubezpieczony T. K. w okresie od 20 sierpnia 1988 do 10 lutego 1992 roku (3 lata, 5 miesięcy, 22 dni) był zatrudniony w firmie (...) (...) T. K. (2) na stanowisku operatora koparki. W okresie zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył prace jako operator koparki pracując w żwirowni w G..

Dowód: akta sprawy: świadectwo pracy z dnia 11.02.1992 k.47, zeznania świadka W. K. k.48 verte

Do pracy w warunkach szczególnych wykonywanych w pełnym wymiarze czasu należy zaliczyć prace ubezpieczonego w okresach:

1) od 16 czerwca 1971 roku do 12 stycznia 1974 roku (2 lata, 6 miesięcy i 26 dni) w (...) Zakładach (...) Zakład (...) w D.

2)- od 2.01.1975r. do 3 sierpnia 1983 roku(8 lat, 3 miesiące, 16 dni) w Przedsiębiorstwie (...) K. Oddział w S.,

oraz

- od 26 sierpnia 1985 do 19 sierpnia 1988 roku z wyłączeniem okresu od 16 czerwca 1986 roku do 16 marca 1987 roku kiedy ubezpieczony wykonywał obowiązki mechanika (2 lata, 2 miesiące i 23 dni) w Przedsiębiorstwie (...) K. Oddział w S.,

3) od 07 marca 1984 r. do 22 września 1984 r. (6 miesięcy, 15 dni) w (...)w S.

4) od 1 października 1984 roku do 27 lipca 1985 roku (9 miesięcy, 27 dni) w Przedsiębiorstwie (...) w K. na stanowisku operatora sprzętu ciężkiego w pełnym wymiarze czasu pracy.

5) od 20 sierpnia 1988 do 10 lutego 1992 roku z wyłączeniem urlopu bezpłatnego od 1.06 do 30.06.1990r. (3 lata, 4 miesiące, 22 dni) w firmie (...) (...) T. K. (2) Ubezpieczony wykonywał prace operatora koparki w pełnym wymiarze czasu pracy.

Łączny okres pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych według stanu na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 17 lat 10 miesięcy i 7 dni zatem przekracza wymagane 15 lat.

Dowód: j/w

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego T. K. zasługuje na uwzględnienie.

Kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie uprawnień ubezpieczonego do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst : Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227) oraz przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 , poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z art.184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32,33,39 i 40, jeżeli w dniu wejścia ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

W myśl ust. 2 art. 184 emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, to 25 lat w przypadku mężczyzny (art. 27 pkt 2). Wiek emerytalny wynika z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), do którego odsyła art. 32 ust. 4 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Dla mężczyzny jest to 60 lat. Wymagany okres zatrudnienia w warunkach szczególnych przewidziany w przepisach dotychczasowych, o którym mowa w art. 184 ust. 1, to okres 15 lat, o czym stanowi § 4 ust. 3 powołanego rozporządzenia.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że ubezpieczony T. K. ma ukończone 60 lat, nie jest członkiem OFE, posiada wymagany ponad 25 letni staż pracy liczony na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 01.01.1999 roku.

Oznacza to, iż jedyną przesłanką jaką musiał ubezpieczony udowodnić w przedmiotowej sprawie była praca w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat według stanu na dzień 01.01.1999r.

Stosownie do § 2.ust 1 i 2 cyt. rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Ubezpieczony nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych za sporne okresy.

Zważyć przy tym należy, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom.

Według art. 473 § 1 kpc w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przed sądem przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i z przesłuchania stron.

Ten wyjątek od ogólnych zasad, wynikających z art. 247 KPC, sprawia, że każdy istotny fakt (np. taki, którego ustalenie jest niezbędne do przyznania ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury), może być dowodzony wszelkimi środkami dowodowymi, które sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (vide wyrok SN z 4 października 2007 r. I UK 111/07).

W ocenie Sądu jest oczywiste, iż brzmienie zajmowanego stanowiska, jakie widnieje w dokumentach prowadzonych i wystawionych przez pracodawcę nie może mieć rozstrzygającego znaczenia w sprawie. Decyduje rodzaj wykonywanej pracy, co nadto wynika z powołanych wyżej przepisów prawa, w szczególności art. 32 ust. 2 który stanowi, iż dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym

stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac ustala się na podstawie powołanego już wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, który w załączniku A w Działach od I do XIV wymienia rodzaje prac, które są pracą w warunkach szczególnych.

W załączniku A do powyżej określonego rozporządzenia w Dziale V w pkt. 3 wymieniono prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych.

W ocenie Sądu ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że do okresu pracy w warunkach szczególnych można zaliczyć ubezpieczonemu okres zatrudnienia od 16 czerwca 1971 do 12 stycznia 1974 roku w (...) Zakładach (...) Zakład (...) w D., bowiem od tej daty powierzono ubezpieczonemu obowiązki kierowcy operatora koparko – ładowarki, na co wskazują dokumenty znajdujące się w aktach osobowych oraz zeznania świadków, którzy pracowali z ubezpieczonym .

Kolejnym okresem jest okres od 17 maja 1974 roku do 3 sierpnia 1983 roku , a także okres od 26 sierpnia 1985 roku do 19 sierpnia 1988 roku z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) K. Oddział w S. z wyłączeniem krótkiego okresu od 16 czerwca 1986 roku do 16 marca 1987 roku kiedy ubezpieczony wykonywał obowiązki mechanika. Co prawda początkowo ubezpieczony był zatrudniony w charakterze pomocnika i dopiero w dniu 2 stycznia 1975 roku zdał egzamin teoretyczny i praktyczny na operatora koparki , niemniej w przekonaniu Sądu, dla oceny czy odwołujący pracował w szczególnych warunkach istotne jest nie to, że pracował ucząc się zawodu, ale fakt, że w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności, o których mowa w wykazie A, dział XI poz. 1 cyt. wyżej Rozporządzenia Rady Ministrów. Na marginesie wskazać należy, że podobny pogląd wyraził, na tle podobnego stanu faktycznego, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12.09.2006r., w sprawie o sygn. akt. I UK 59/06, w którym stwierdził, że okres zatrudnienia w charakterze stażysty może być wliczony do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, gdy w tym okresie rzeczywiście stażysta wykonywał prace ujęte w wykazie stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983r. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że okres stażu pracy może być wliczony do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wymaganego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, gdy w okresie zatrudnienia wykonywał faktycznie prace objęte wykazem uprawniającym do niższego wieku emerytalnego. Ponieważ z dokumentów wynika, że uprawnienia do obsługiwanej maszyny ubezpieczony zdobył od 2.01.1975r. uwzględniono okres pracy od tej daty gdyż łącznie z pozostałymi uwzględnionym okresami był wystarczający do nabycia uprawnień do emerytury.

Kolejnym okresem, który w ocenie Sądu przemawia za uznaniem go do pracy w warunkach szczególnych jest okres od 07 marca 1984 r. do 22 września 1984 roku z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...)w S. na stanowisku operatora spychacza, a także od 1 października 1984 roku do 27 lipca 1985 w Przedsiębiorstwie (...) kiedy T. K. świadczył pracę na stanowisku operatora koparki. Na identycznym stanowisku świadczył też pracę od 20 sierpnia 1988 do 10 lutego 1992 roku w firmie (...) (...) T. K. (2) , dlatego w ocenie Sądu należało uwzględnić ten okres.

Potwierdzenie pracy w w/w okresach w charakterze maszynisty koparki i spycharki znajduje odbicie w zeznaniach słuchanych świadków: W. K. (2), W. B., Ł. J., W. P., W. W., S. M. także wyjaśnieniach ubezpieczonego złożone w charakterze strony. Zeznaniom świadków o fakcie prowadzenia przez ubezpieczonego ciężkiego sprzętu budowlanego Sąd dał wiarę, ponieważ były rzeczowe i korelowały z pozostałą dokumentacją i wyjaśnieniami ubezpieczonego w charakterze strony.

Reasumując powyższe, w przekonaniu Sądu, do okresów pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć ubezpieczonemu okresy nieuznane przez ZUS tj. od 20 sierpnia 1988 do 10 lutego 1992 roku (3 lata, 5 miesięcy, 22 dni) w firmie (...) (...) T. K. (2), od 16 czerwca 1971 roku do 12 stycznia 1974 roku (2 lata, 6 miesięcy) w (...) Zakładach (...) Zakład (...) w D., od 17 maja 1974 do 3 sierpnia 1983 roku(8 lat, 3 ,miesiące, 16 dni) i od 26 sierpnia 1985 do 19 sierpnia 1988 roku z wyłączeniem okresu od 16 czerwca 1986 roku do 16 marca 1987 roku kiedy ubezpieczony wykonywał obowiązki mechanika (2 lata, 11 miesięcy i 23 dni) w Przedsiębiorstwie (...) K. Oddział w S., od 07 marca

1984 r. do 22 września 1984 r. (6 miesięcy, 15 dni) w Zakładzie (...)w S. oraz w okresie od 1 października 1984 roku do 27 lipca 1985 roku (9 miesięcy, 27 dni) ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) od 20 sierpnia 1988 do 10 lutego 1992 roku (3 lata, 4 miesiące, 20 dni)

Reasumując Sąd uznał, że w obu spornych okresach odwołujący zgromadził staż pracy w szczególnych warunkach przekraczający 15 lat w warunkach szczególnych.

T. K. spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na dzień 01.01.1999 r. udowodniła okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat , osiągnął wiek 60 lat, nie jest członkiem OFE .

W tym stanie rzeczy z przytoczonych motywów Sąd na podstawie art. 477 ¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu T. K. prawo do emerytury na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009 roku, Nr.153,poz.1227 ze zm.) od dnia 8 kwietnia 2013 roku o czym orzekł jak w sentencji.

Ustalenie, czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornych okresach pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymagało rozważenia, czy czynności przezeń wykonywane były pracą w warunkach szczególnych oraz wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przez Sąd.

Z tych przyczyn nie można przypisać organowi rentowemu odpowiedzialności za nieprzyznanie świadczenia emerytalnego. Mając na uwadze dyspozycję art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieprzyznanie prawa do emerytury o czym orzekł jak w sentencji.